

KAVO LAURILA

Laskuvarjohyppyt urheiluna II

Laskuvarjourheilun levinneisyys

Erikoissuoritukset eivät riitä harastukselle laajempaa tunnustusta haettaessa. Urheilun tunnusmerkkejä ovat kiinteä asiaan paneutuminen ja jatkuva taidossa kehittymisen, jonka ponnahduslautana on helppo mahdollisuus lajin harjoittamiseen sekä jatkokoulutukseen.

Neuvostoliittoa lukuun ottamatta ei varjoa käytetty urheilutarkoituksiin ennen vuotta 1937. Toinen maailmansota tyrehdytti alkuunsa urheilun orastavan taimen. Vasta vuoden 1945 jälkeen alkoi ajatus saada uutta hahmoa. Nimenomaan laskuvarjojoukkoihin kuuluneet tunsivat halua ja rohkeammin saottuna suoranaista tarvetta jatkaa hyppyjä puhtaassa urheilumielessä. Tähtäimessä lienevät olleet henkisen ja miksei ruumiillinenkin kunnon tavoittelu sekä sodan kurimuksessa syntyneen toveripiirin ja erityisesti -hengen säilyttäminen. Näin muodostui vähitellen kerhoja tai useimminkin ilmailukerhojen alaosastoja. Syntyi keskuksia, kouluja, jopa korkeakoulujakin laskuvarjolla hyppäämistä varten.

Joissakin maissa on laskuvarjolla täysin tasaveroinen asema lentourheiluvälineiden neliapilassa: moottorikone, purjekone, lennokki ja laskuvarjo. Hyppääjillä on myös omat tutkintovaatimuksensa, suoritusmerkkinsä ja kiinnilyödyt harjoitusohjelmat sekä kurssi- ja koulutuskeskuksensa.

FAI:n vuoden 1957 tapahtumia kosketteleva vuosikertomus mainitsee levinneisyydestä seuraavaa. Saksassa oli silloin vain yksi hyppyerho, mutta luku lienee nyt jo kasvanut. Belgiassa perustettiin pääliiton yhteyteen oma laskuvarjojaostonsa, joka on merkinä kasvusta. USA:ssa on kerhojen lukumäärä noussut nelinkertaiseksi, 1956 4 kpl ja seuraavana vuonna 15. Jäsenluku ja hyppykertojen määrä ovat nousseet ja nousu jatkuu voimakkaana. Ranskassa suoritettiin toimintavuonna 1957 yhteensä 461 alkeis- ja 197 jatkotutkintoa, Ranskan mestaruuskilpailuihin osallistui 30 hyppääjää, joista 10 saavutti loistaviksi arvioituja tuloksia. Vuonna 1958 olivat luvut muuten lähes samat, 456 alkeis- ja 188 jatkotutkintoa (naisia edellisistä 55 ja jälkimmäisistä 23). Unkarissa järjestettyihin kolmeen kilpailuun osallistui 100 hyppääjää. Neuvostoliitossa lasketaan nykyään olevan yli 1 milj. siviilihyppääjää, Tsekkoslovakiassa 30.000.

Suomesta ei toistaiseksi ole mitään kerrottavaa. Kiinnostuneita yksilöitä varmaan olisi — harvanpuoleisesti lie heitäkin — mutta matkaa alkuun on vielä eikä aloitetta tehtäne huomenna tai ylihuomenna. Tosiasia on, että laskuvarjourheilu on kallissävyistä, tarkoitukseen olisi hankittava ensin varjoja, konekantomme on huonosti sopivaa ja huonosti riittävää jne. Niitä taloudellisia esteitä siis on, mutta vaikeudet han ovat olemassa, jotta... Ei ehkä sittenkään ole niin kaukana aika, jolloin meilläkin herätään ja hypätään.

Kehityksen kärki ja kilpailutoiminta

Pidemmälle edistyneet taitavat ylläpitää haluamaansa asentoa ilmalennon aikana ennen varjon aukaisua. Jatkokoulutuksen kuluessa käydään lävitse kaikki mahdolliset asennot lähtien klassillisesta kasvot-alaspäin-kädet-levällään-asennosta eli enkelihyppystä, totuttaudutaan myös pystysuoraan pää-edellä-asentoon ensin jalat suorina, sitten polvet yhä enemmän koukussa, selkä-edellä-putoaminen on sekin hallittava. Mainitut asennon otot tapahtuvat siis vapaan putoamisen ollessa pidemmän ja pidemmän, voidaan todella puhua moninkertaiseksi venytetystä uimahyppystä ennen varjon aukaisua.

Huipentumansa ilma-asennon hallinta saa suorastaan uskomattomilta kuulostavien akrobatialiikkeiden esityksinä. Silmukka, vaakakierre, "älytön", syöksykierre lienevät hie-man odottamattomia nimityksiä tässä yhteydessä. Suunnan muuttamiseksi "ilmauinnin" aikana riittää vain toisen kämmenen kääntäminen pystysuorasta vaakasuoraan asentoon ilman että käsivarsia tai jalkoja millään tavalla liikutetaan. Esim. syöksykierteeseen pääseminen on mahdollista, jopa helpoakin: hyppääjä vain asettaa jalkansa saksiasentoon. Kierteen pysäyttämiseksi oikaistaan jalat ja suoritetaan käsivarsilla jarrutusliikkeitä. Ohjainliikkeiden suuruusasteesta riippuu taitolentokuvioiden ulkonäkö ja suoritusnopeus — ja miksei näitä nimityksiä muka voisi käyttää, sopii koveta niille, jotka ehkä hymähtivät! Käsivarsien avulla määritetään kehon kulma pystytasoon nähden, jalat taas toimivat korkeus- ja suuntaperäsiminä. Turvallisuussyistä on suositeltavaa muistaa ajan kuluminen, yksi sekunti kyydittää n. 50 m lähemmäksi maata, on siis varattava riittävä aika ta-

Ylläoleva hyppytorni sijaitsee Izmirissä Turkissa. Arkkitehti Lasse Saarinen, joka tornin tapasi kesällä 1958 Turkissa ollessaan, kertoi sikkäläisistä alan riennoista: "Tornin korkeus on 45 m hyppytasolle, jolta valjaisiin sonnustautunut hyppääjä ponnistaa. Maahan pudonneen hyppääjän irroitettua valjaat vetää 35 kg paino jatkuvasti auki olevan varjon ylös uutta yritystä varten. Putoamisnopeus on n. 5 m/s. Ankarassa on toinen samanlainen torni; esim. 1956 kertyi hyppyjä (ilmaisia muuten!) yli 17.500.

vanomaiseen putousasentoon palauttamiseksi ja varjon aukenemista varten. Terveiden kannalta on oleellisesti tärkeätä, että varjo avautuu sekä avautuu lisäksi tarkoitettussa laajuudessa ja muodossa!

Taidossa näin pitkälle yleneminen vaatii ilmojen tikkaiden ylöskapuaamista useampaan otteeseen. Tunnetun Irvin-varjon samanminen suunnittelija on suorittanut yli 300 hyppyä varjojansa kokeillessaan. Hän ei muuten ole silkkimatokeron jäsen, koska hän ei ole toistaiseksi käyttänyt varjoa pakkotilanteissa henkensä pitimiksi. Urheili-

jat ovat ennättäneet kerätä huomattavasti lukuisampia hyppykertoja. Ennen vuoden 1958 maailmanmestaruuskisoja Bratislavassa tsekkiläiset ilmoittivat parhaimpiensa hankkineen tililleen melkoisen lo-
kemuksen. G. Koubek, 32-vuotias, aloitti hyppäämisen 1950, innostui asiaan urheilumielessä 1953 ja oli seitsemässä vuodessa suorittanut yli 900 hyppyä. J. Jehlicka aloitti purjelentäjänä, mutta kiinnostui 21-vuotiaana laskuvarjourheiluun ja ehti 30-vuotiaana 100. hyppyynsä. Tämä merkitsee vuorokausitasoon projisoituna yhtä hyppyä joka arkipäivä yli kolmen vuoden ajan. On intoa riittänyt! Samaan kunnioitettavaan 1000-lukuun on ulottunut moni muukin. Naiset ovat hekin peräti ahkeria. Opettajatar R. Rybova on 25-vuotias, hänen oppilaansa varmaan ihailevat 450 hypyn suorittajatarta! Kaivostyöläinen neiti H. Mjartova oli 22-vuotiaana jo suorittanut yli 200 hyppyä.

Harrastukselle vakavasti antautuneet ja taidossa mestariotteisiin kehittyneet tarvitsevat tilaisuutta voimien mittelyyn. Laskuvarjourheilulla on siis oma suolansa, jos kilpailutoimintaa sopii siksi nimittää. Meillä Suomessa ovat seuraottelut tavallisia esimerkiksi yleisurheilussa, muualla mm. Ranskassa selvittävät laskuvarjokerhot välinsä keskeisillä yhteenotoilla. Esimerkki käytännöstä: kilpailulajeja kolme ja osanottajia joukkueissa kahdeksan. Ensimmäisenä suoritettiin joukkueittain yhteishyppy 1.500 metrin korkeudesta tehtävänä maaliinlasku. Koneesta irroitautumista seurasi vapaa pudotus ja varjon aukaisun oli määrä tapahtua korkeintaan 500 m:ssä. Maalina oli valkoinen risti, jonka haarakkeet olivat 30 m pitkiä. Siitä enintään 100 m erhtyneet keräsivät joukkueilleen pisteitä. Varjon aukaisu toista tehtävää varten tapahtui automaattisesti, kysymyksessä oli yhteishyppy, ja joukkueiden jäsenten tuli pysytellä mahdollisimman lähellä toisiaan. Pudotusvaiheen lentosuunta on vastatuuli ja tällaisissa tapauksissa on hyvin tärkeätä, että raskaimmat jäsenet hyppäävät ensin, 80 kg painava putoaa 6 m/s ja 65 kg painava vain 4.5 m/s jälkimmäisen ajautuessa siis huomattavasti enemmän tuulen työntämänä. Viimeinen laji oli jälleen maaliinlasku lähtökorkeutena 2500 m hypyn tapahtuessa yksitellen.

Kansalliset mestaruuskilpailut, kansainväliset koetukset ja maaottelut ovat niin ikään yleistymässä laskuvarjourheilun kilpailuohjelmassa. Maailmanennätysten laatu ja lukumäärä ovat nekin kirjavoituttamaan päin. Tärkeintä osaa näyttävät luonnollisestikin MM-kilpailut, joita on järjestetty vuodesta 1952 lähtien neljät eli joka toisena kesänä. Juhlallisena tarkoituksena on: seuloa esiin maailmanmestari, saavuttaa uusia ennätyksiä, kannustaa laskuvarjourheilua ja levittää sitä yleisön tietouteen, parantaa urheilullista tasoa, vaihtaa kokemuksia ja ylentää hyppääjien ja heidän

Laskuvarjohiihto — uusi urheilumuoto jäätyneessä tuhatjärvien maassa. Ajatus ei olisi ollenkaan hassumpi, toteutus on toistaiseksi etäinen myös maantieteellisesti: kuvan henkilö on amerikkalainen ja tapahtumapaikka — etelänapa, jonne hankkiutuneiden tutkijoiden mieliurheilusta on kuulemma kysymys.

edustamiensa kansojen välistä ystävyyttä.

Viimeiset MM-kilpailut pidettiin 1. 8.—16. 8. 58 Tsekkoslovakiasa. Kilpailutehtävät olivat seuraavat:

1) maaliinhyppy 1000 metrin korkeudesta. Kilpailijat suorittivat kaksi hyppyä, joiden keskiarvo otettiin huomioon;

2) maaliinhyppy 1500 metrin korkeudesta, jolloin annetaan tyyllipisteitä 15—23 s kestävästä vapaasta putoamisesta ennen varjon aukaisua;

3) hyppy 2500 metrin korkeudesta, vapaa putoaminen on 35—45 s ja sen aikana on suoritettava ennakolta määrättyjä liikkeitä, joiden kelvollisuudesta jaetaan pisteitä;

4) maaliinhyppy joukkueittain 1500 metrin korkeudesta, jolloin vapaan putoamisen pituus on 15—23 s, joukkueet koostuivat joko 5 miehestä tai 3 naisesta, joista arvosteltiin 3 miehen ja 2 naisen tulos. Kilpailujen aikana sai tuuli olla korkeintaan 8 m/s miesten ja 6 m/s naisten osalta.

Venäläiset ovat tähän asti vallanneet yleensä kaikki kärkisijat. Tyyllieroista puheen ollen tehtiin vuonna 1954 St. Yanissa pidettyjen MM-kilpailujen aikana huomioita, joiden mukaan venäläiset suorittivat rohkeita heiluriliikkeitä tehden sivuliukuja liikkeen ulkokehällä ollessaan. Heiluriliikesarja jatkui loppuun asti niin, että viimeinen heilahdus tapahtui maalin keskipesteeseen päin, jolloin jalat osuivat maahan sopivasti juuri uloimmassa vaiheessa. Muut lopettivat heiluriliikkeet vii-

meistään 50 metrin korkeudessa sekä suorittivat loppuliukunsa suoraan kuvun alla ollen ja kannatusnauhoista vetäen. Sanomalehtimiehet väittivät venäläisten jopa purjehtivan vastatuuleenkin jouduttuaan ohittamaan maalin tuulen sortamina.

Tulevaisuudesta

rohjennee sanoa sen verran, että laskuvarjourheilu on yleistymään päin. Muualla, vaan ei Suomessa. Meillä ollaan urheilusta vielä kaukana, edellytyksenä olisi kiinteä harrastus, jota ennen tulisi olla käytännön mahdollisuuksia ja kaiken ensimmäiseksi tulisi muodotua annos elävää mielenkiintoa, joka herättäisi hyvän asian.

Laskuvarjourheilun suurin epäkohta on sen kieltämätön kalleus. Sopivan kuljetuskoneen hankinta ja käyttö halukkaita taivaisiin hinattaessa maksaa, samoin laskuvarjo ja sen kunnossapito. Kilpailutoiminta vaatii sekin oman maaorganisaationsa sekä lisäksi erikoisvälineet hyppejen tarkkailemiseksi ja arvostelemiseksi. Missä valtion apu helittää joustavasti, ei ole tietysti hädän päivää. Kyllä ilmankin toimeen tul-taisiin, mutta varmasti hankalammin ja hitaampaa aikataulua seuraten.

Varmaa on, että tämä uusi urheilulaji löytää ennen pitkää tiensä myös Suomeen. Se tulee tuottamaan harrastajilleen suuren hovin ja hyödyn, jos näitä sanoja voi käyttää urheilusta puhuttaessa — laskuvarjolla

Laskuvarjohyppyjen henkilökohtaiset maailmanennätykset 1. 1. 1960

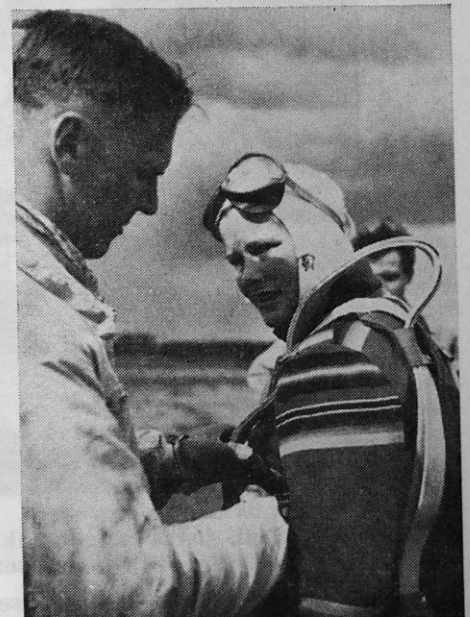
L A J I		Päivähypyt		Yöhypyt		
		Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	
Hyppyydenkorkeus (välitön aukaisu)		Bulgaria S. Kalapczijew 13.738 m 30. 9. 58	N-liitto A. Alimowa 9.035 m 10. 9. 57	Bulgaria S. Kalapczijew 12.023 m 24. 11. 58	T-slovakia R. Rybova 4.170 m 29. 8. 58	
Vapaa putoaminen varjo avaamattomana		N-liitto N. Nikitin 14.620 m 20. 8. 57	N-liitto W. Kulisz 10.600 m 19. 9. 57	N-liitto W. Zujew 13.650 m 20. 9. 57	N-liitto W. Rulewa 10.700 m 20. 9. 57	
Hyppy maaliin 600, 1000 ja 1500 m:n korkeudesta	viivytetty aukaisu	600 m	Ranska A. Suire 0,145 m 5. 6. 58	N-liitto F. Soldadze 1,45 m 27.8.58	Unkari L. Sztanko 3,15 m 31. 5. 58	N-liitto A. Skopinowa 6,07 m 9. 4. 59
		1.000 m	Unkari S. Kastely 0,825 m 6. 10. 57	N-liitto L. Olefirowa 2,53 m 21. 8. 57	N-liitto P. Antonow 4,27 m 29. 5. 59	N-liitto L. Mazniczenko 6,47 m 21. 7. 59
		1.500 m	N-liitto B. Nabusznow 2,53 m 7. 12. 58	Jugoslavia T. Cerimagic 5,45 m 30. 7. 57	N-liitto P. Bitczenko 3,45 m 3. 10. 58	N-liitto A. Bondarenko 11,22 m 12. 10. 58
	välitön aukaisu	600 m	N-liitto N. Gromyko 2,63 m 12. 6. 58	N-liitto N. Priachina 5,98 m 18. 7. 57	N-liitto I. Sawkin 18,31 m 13. 4. 59	
		1.000 m	N-liitto M. Demidenko 1, 65 m 5. 5. 59	Bulgaria P. Mitiewa 3,76 m 4. 10. 56	T-slovakia K. Ryba 9,615 m 30. 8. 58	N-liitto L. Akimowa 47,73 m 4. 10. 58
		1.500 m	T-slovakia J. Maxova 1,05 m 14. 7. 56	T-slovakia J. Maxova 1,05 m 14. 7. 56	N-liitto N. Deszewoj 5,80 m 3. 10. 58	T-slovakia J. Sedlakova 37,125 m 7. 9. 58

Vastaavat ennätykset kuin yllä noteerataan myös sekä miesten että naisten suorittamissa ryhmähypyissä.

hyppy on siis urheilua! Mutta oli sana sitten huvi, vaihtelu tai hyöty, ei ole epäilystäkään, etteikö laskuvarjohypystä saisi samaa tyydytystä kuin mistä muusta urheilumuodosta tahansa. Päin vastoin on todennäköistä, että hypyn suorituksella on tarjottavanaan verrattomasti runsaammin jännitystä sekä ruumiin- ja hengenhallinnasta irtoavaa iloa kuin monella muulla lajilla. Useassa maassa tapahtuu siirtymistä laskuvarjon hyväksi muiden harrasteiden kustannuksella. Esimerkiksi moottori- ja purjelennon parista siirtyy kannattajia laskuvarjopiireihin. Ehkä vanhojen harrastajien joukossa on muitakin, joiden mielessä viivähtää ajatus: jos voisi aloittaa ilmailun harrastamisen uudestaan, vetäisikö kenties laskuvarjo puoleensa.

Tilaa Ilmailu!

Suomalaisten laskuvarjohypyt ovat olleet joko varsinaisia pakko-hyppyjä tai näytöshyppyjä. Eniten hyppyjä meikäläisistä lienee suorittanut entinen Malmin lentoaseman päällikkö Eero Erho. Hänen tililleen on kertynyt kolmattasataa hyppyä (todennäköinen luku 225), joista valtaosa on kuitenkin suoritettu ulkomailla. Yli 100 hyppyä ovat suorittaneet ainakin Raimo Aulio ja Jukka Rautamäki, molemmilla 102 hyppyä. Aulion hypyistä on 28 ns. kaksoishyppyjä. Naispuolisista hyppeäjäistämme on tunnetuin Anneli Linna-Penttilä ja hän on päässyt kunnioitettavaan hypyjen lukuun 48.

"Luumu" ja "Rami". Anneli Linna-Penttilä ja Raimo Aulio ovat kokeineimpia laskuvarjohyppääjiämme ja tutut suurimmalle osalle Suomen kansaa monista lentonäytöksistä 1950-luvun alkupuoliskolla.